

Bilaga 5.

Granskningsmall för aktgranskning

RiR 2021:5

Statliga myndigheters FoU-verksamhet

– styrning och processer för kvalitet,
relevans och hushållning

På grund av covid-19-pandemin genomförde vi även aktgranskningen digitalt. Vi bedömer att det hade underlättat om vi hade kunnat vara på plats på myndigheterna och ta del av underlagen. Då hade vi även kunnat få en bild av myndigheternas ekonomiadministrativa system i praktiken. Vi bedömer också att det hade varit effektivare eftersom mycket tid nu gick åt mejlväxling för bland annat följdfrågor och kompletteringar av olika slag.

Nedanstående mall har vi använt vid aktgranskningen av 10–11 slumpmässigt utvalda forskningsprojekt vardera på respektive myndighet (Brå, Försäkringskassan, MSB, Naturvårdsverket och Statens energimyndighet).

Granskningsmall för aktgranskningen

Granskningen (aktgranskningen) består av tre delavsnitt. De första två rör huvudsakligen styrdokument i handläggningen av FoU-verksamheten (hur handläggningen ska gå till samt hur myndigheten bedömt risker för verksamheten). Den tredje delen är själva testningen av hanteringen.

Granskningskriterier för rutin för handläggning

Övergripande: Styrdokument finns i form av riktlinjer, direktiv, föreskrifter och policyer för hantering av forskningsmedel. Dessa ska beakta delaspekterna i ledningens förvaltningsansvar och risken för oegentligheter samt ta sin utgångspunkt i en övergripande riskanalys.

Vid **beredning** av FoU-ansökningar behövs riktlinjer för:

- bedömning av kvalitet och relevans
- hantering av jäv
- hur risker ska bedömas
- bedömning av budget och vad som är rimliga kostnadsnivåer, exempelvis timkostnad för egen personal och påslag för indirekta kostnader
- bedömning av medfinansiering in-kind, det vill säga krav för egenfinansiering av projektet som myndigheten ställer på stödmottagaren
- hur identifierade risker och övriga aspekter som framkommer i beredningen av en ansökan bör påverka utformning av avtal och hur projektet löpande bör följas upp. Om specifika risker eller andra oklarheter noterats i ett enskilt projekt kan det finnas behov av att anpassa kraven på rapportering och uppföljning av projektet utifrån detta. Exempelvis finnas skäl att ställa krav på att revisorsintyg
- inköp och upphandling

Under projekttiden behövs riktlinjer för:

- vilka kontroller som ska göras innan medel utbetalas, exempelvis att avtalsvillkor är uppfyllda och att medel utbetalas i nära anslutning till förbrukningen
- vilka kontroller som ska göras av inkommen löpande rapportering (finansiell och verksamhetsmässig)
- hur myndigheten ska agera när oklarheter och brister uppmärksammas.

Efter att projektet är slut behövs riktlinjer för:

- vilken kontroll och bedömning som ska göras av inkommen slutrapportering, exempelvis av att rekviderade kostnader är stödberättigade och att avtalsvillkor uppfylls
- hur myndigheten ska agera när oklarheter och brister uppmärksammas, exempelvis genom att avropa en fördjupad revision.

Granskningskriterier för riskanalys

- En dokumenterad riskanalys har tagits fram för FoU-verksamheten i enlighet med kraven i FISK.
- Delaspekterna i ledningens förvaltningsansvar finns med i riskanalysen, det vill säga bidragsgivningen bedrivs effektivt, lagenligt och med god hushållning.
- Risk för oegentligheter har beaktats i riskanalysen.

Granskningskriterier för test av intern kontroll (utlagd forskning)

Bedömningskriterier – beredning

- Myndigheten har bedömt risker, tagit ställning till kostnader och dokumenterat skäl för beslut.

Bedömningskriterier – tecknande av avtal

- Avtal med stödmottagaren anger vad utbetalat stöd ska användas till.
- Avtal med stödmottagaren visar vilka villkor som ska vara uppfyllda innan utbetalningar görs.
- Avtal med stödmottagaren innehåller tydliga krav på finansiell och verksamhetsmässig rapportering.
- Avtal med stödmottagaren ställer krav på projektredovisning och vilka kostnader som är stödberättigande.
- Avtal med stödmottagare innehåller klausul som reglerar återbetalningsskyldighet.

Bedömningskriterier – uppföljning

- Uppföljning sker och dokumenteras.
- Dokumentationen visar att villkoren är uppfyllda innan utbetalningar gjorts.
- Dokumentationen visar att utbetalningar gjorts i nära anslutning till att bidraget ska användas (11 § anslagsförordningen).

Granskningskriterier för test av intern kontroll (forskning i egen regi)

Bedömningskriterier – beredning

- Myndigheten har bedömt risker, tagit ställning till kostnader/behov av tid mm, tagit fram en tydlig projektplan/och dokumenterat skäl för beslut.

Bedömningskriterier – direktiv och projektplan

- Direktiv och projektplan finns som visar vad som ska uppnås i projektet och hur det ska bedrivas. Beslut är taget av generaldirektör eller motsvarande.
- Direktiv och projektplan visar tydliga delmål för projektet
- Projektplanen innehåller tydliga krav på finansiell och verksamhetsmässig rapportering.
- Det finns en projektredovisning i ekonomisystemet som visar vilka kostnader som belastar projektet.
- Tidredovisning är upprättad och kopplad till projektet.
- Kostnader för nedlagd tid följer viss timtariff eller dylikt för varje projekt.
- Fördelningsnycklar för indirekta kostnader är underbyggda och rimliga.

Bedömningskriterier – uppföljning

- Uppföljning/avstämningar sker löpande och dokumenteras. Avstämningarna ska omfatta både vetenskaplighet och administration/ekonomi.
- Dokumentationen visar att delmål är uppfyllda innan projektet fortsätter.
- Dokumentationen visar att erhållna bidrag (vid samfinansiering) använts för det aktuella projektet och inte för annan verksamhet.

Tabell 1 Granskade forskningsprojekt i aktgranskningen

Myndighet	Projektamn	Påbörjat	Avslutat/pågående vid gransknings- tillfället	Beviljat bidrag/ budget, tkr
Energimyndigheten	Undersökning av skademekanismer i processutrustning av glasfiber- armerad plast i rökgasmiljö, P43442-1	2016	2019	765
Energimyndigheten	Ver 2018:2 Vidareutveckling digital brytare, P47547-1	2018	2019	2 000
Energimyndigheten	Ädelmetallfria polymerelektrolyt- bränsleceller, P41397-1	2016	2019	5 250
Energimyndigheten	Kon 2017:1 Verifiering av I-window fönsterkaraktäristik, P45620-1	2018	2019	250
Energimyndigheten	Betydelsen av träbränslets storleks- fördelning för fluidbäddpannor, P43438-1	2017	2019	1 018
Energimyndigheten	Högeffektiv Klenträdsteknik del II, P44138-2	2019	pågående	511

Myndighet	Projektnamn	Påbörjat	Avslutat/pågående vid gransknings-tillfället	Beviljat bidrag/budget, tkr
Energimyndigheten	Flexibilitet i energisystemets integration- konceptutveckling, demonstration och replikerbarhet, P47795-1	2019	pågående	17 817
Energimyndigheten	Industriell rulle-till-rulle tryckning av högeffektiva icke-fullerenacceptor-baserade organiska solcellsmoduler, P48382-1	2019	pågående	4 307
Energimyndigheten	HiPerCOAT: Högpresterande beläggningar för att bekämpa erosionsdrivna skador i kraftverk, P46465-1	2019	pågående	1 658
Energimyndigheten	NextWave – Prediktering av inkommande vågor med hjälp av vågradar – genomförbarhetsstudie, P47258-1	2019	pågående	2 316
Energimyndigheten	Marin MedVind – Underlag för stor-skalig hållbar vindkraft till havs – Fundament, P48766-1	2019	pågående	1 013
MSB	Informationssäkerhetskultur i praktiken	2019	pågående	15 000
MSB	Den dubbla utmaningen – Icke-militär krigföring, myndighetssamordning och styrning av det nutida totalförsvaret	2020	pågående	9 720
MSB	GIS för utvecklad hantering av risk för samhällsstörningar	2019	pågående	1 952
MSB	Rättsliga förutsättningar för samhällsskydd och beredskap	2020	pågående	10 045
MSB	För alla eventualiteter: Krisberedskap i vardagslivet och konsumtion för ohållbara framtider	2020	pågående	2 461
MSB	Translating Global Norms into National Action	2019	pågående	2 086
MSB	ChemBio Countermeasures	2016	2019	8 500
MSB	Radiological and Nuclear Forensics Research and Development Collaboration	2015	2019	10 000
MSB	Changing crises, changing media: Re-assessing and Extending the Knowledge Base on Effective Crisis Communication in Digital, Social and Visual Media Environments	2017	2019	3 300
MSB	Organiserad antagonism – jihadism och organiserad brottslighet som sociala risker	2017	2019	2 156

Myndighet	Projektnamn	Påbörjat	Avslutat/pågående vid gransknings-tillfället	Beviljat bidrag/budget, tkr
MSB	Aktörs gemensam riskvärdering genom tydliga budskap om sanering – motverkan av social oro vid återflyttning efter kärnteknisk olycka	2017	2019	2 455
Naturvårdsverket	Constructed wetlands as hydrological buffers	2020	pågående	5 000
Naturvårdsverket	CARAMBHA	2020	pågående	5 000
Naturvårdsverket	Improved assessment of climate impact and eutrophication in arctic/alpine lakes (REFINE)	2020	pågående	4 995
Naturvårdsverket	Using Fear to Manage crop Damage by Wild Boar	2020	pågående	3 100
Naturvårdsverket	Current and future ungulate populations	2020	pågående	2 710
Naturvårdsverket	Nudge för naturen – funkar det?	2016	2020	3 577
Naturvårdsverket	VALKMAN	2016	2020	4 600
Naturvårdsverket	Förvaltning av det boreala skogslandskapets Gröna Infrastruktur	2016	2020	5 000
Naturvårdsverket	Landskapsplanering för att främja biologisk mångfald	2016	2020	5 000
Naturvårdsverket	Inverkan av alternativa förvaltningsstrategier på maringrön infrastruktur	2016	2020	5 000
Försäkringskassan	Föräldrapenning och nyanlända familjers integration i arbetsliv och förskola	2019	pågående	1 521
Försäkringskassan	Multipel skleros, förvärvsarbete och sjukfrånvaro: vilka strategier innebär goda chanser att vara kvar i arbetslivet länge?	2019	pågående	4 994
Försäkringskassan	När Försäkringskassan får nya sociala problem i knät – Underhållsstödshandläggarens samtalsstrategier för att bedöma och bemöta våld i nära relationer	2020	pågående	2 372
Försäkringskassan	Högekostnadsskyddet en försäkring mot höga sjuklönekostnader – hur påverkas sjukfrånvaro och rekrytering?	2020	pågående	1 490
Försäkringskassan	Förtroende som feedback – hur policyförändringar och kunskap påverkar förtroendet för socialförsäkringarna.	2020	pågående	1 698
Försäkringskassan	På tal om pengar: problemformuleringar, hjälp och bemötande när ekonomiskt utsatta barnfamiljer ringer till Försäkringskassan	2016	2019	3 000

Myndighet	Projektname	Påbörjat	Avslutat/pågående vid gransknings-tillfället	Beviljat bidrag/budget, tkr
Försäkringskassan	Problemlösning vid psykisk ohälsa i arbetslivet (PIA) – Genusmedveten utvärdering av en arbetsplatsnära insats utför vid företagshälsovården	2017	2019	1 800
Försäkringskassan	För vilka sjukfrånvarofall behövs det ytterligare åtgärder för att främja återgång i arbete. Projekt för att få kunskapsbaserat underlag för interventioner	2017	2019	4 200
Försäkringskassan	Samarbete som förutsättning och föräldraförmåga? Reflektioner, konsekvenser och utrymme för förändringsarbete efter lagändringen rörande underhållsstöd	2017	2019	1 606
Försäkringskassan	Strukturerad information om funktionsnedsättning och aktivitetsbegränsning i sjukintyg vid muskuloskeletal och psykisk ohälsa har potential att minska sjukfrånvaron	2017	2019	1 325
Brå	Förläggning av arbetstid inom Polismyndigheten	2018	pågående	3 465
Brå	Informationsdelning i arbetet för att förebygga brott	2019	pågående	2 852
Brå	Islamofobiska hatbrott	2019	pågående	1 945
Brå	Registrerade misstankar om brott bland personer med inrikes respektive utrikes bakgrund	2019	pågående	2 229
Brå	Enhetligt dömande	2019	pågående	2 396
Brå	Antisemitiska hatbrott	2017	2019	1 500
Brå	Grov kvinnofridskränkning	2017	2019	2 440
Brå	Indikatorer på sexualbrottsutvecklingen 2005–2017	2017	2019	2 074
Brå	Penningtvättsbrott	2018	2019	2 117
Brå	Våldtäkt från anmälan till dom	2018	2019	2 505